

На 6. јули, учесниците на овој семинар ја посетија Матка, а потоа и манастирот Св. Пантелејмон во Горно Нерези. Потоа, придружени од членовите на Управата на Сојузот на историските друштва на СРМ, историчарите од СРХ ја продолжија својата турнеја низ СРМ. На патот за Охрид беше посетена античката населба Стоби, а околу 19 часот групата пристигна во Охрид. Патем на гостите им беа давани објаснувања за населените места низ кои водеше патот, за карактеристиките на стопанството и неговите постигнувања во овие региони.

На 7. VII. групата ги разгледа историските споменици во Охрид и го посети манастирот Св. Наум.

На 8. VII. на враќање, беше посетен античкиот град Хераклеа крај

Битола. Во Прилеп беше посетена „Могилата на непобедените“, градскиот музеј и црквата Св. Никола во „Варош“.

По успешно изведената програма групата се врати во Скопје, а потоа замина за Ниш.

Со посетата на колегите историчари од Хрватска нам ни е направена посебна чест, а наставниците по историја се здобија со пошироки познавања од историјата на македонскиот народ, така што тоа позитивно ќе се одрази во нивната наставна работа.

На крајот, должни сме да им се заблагодариме на сите оние коишто се заложиле при организирањето и успешното остварување на овој семинар.

А. А.

„ДВИЖЕЊЕТО НА ОТПОРОТ НА БАЛКАНОТ 1941—1945“ — меѓународен научен собир, Охрид, 3 и 4 септември 1969 година

Како претконгресна активност на V-тиот конгрес на историчарите на Југославија на 3 и 4 септември 1969 година во Охрид се одржа меѓународен симпозиум на тема: *Движењето на Отпорот против фашизмот, во текот на Втората светска војна на Балканот*. Организатор на Симпозиумот беше Југословенскиот комитет за историја на Втората светска војна.

Според претходно пријавените и бројот на присутните учесници за научниот собир владееше голем интерес. Меѓу присутните, со или без реферати, беа познати имиња на научници кои се занимаваат со проучување на Втората светска војна и посебно со отпорот против фашизмот.

Во работата на Симпозиумот учествуваа 83 научни и културни ра-

ботници и тоа од: Австрија — 2, Бугарија — 13, Германската демократска Република — 2, Сојузна Република — 3, Велика Британија — 2, Франција — 1, двајца од раководителите на движењето на отпорот од Грција, Холандија — 1, Италија — 1, Унгарија — 2, Романија — 1, ЧССР — 3, СССР — 6 и останатите од Југославија — од сите републики и социјалистички покраини.

Според званичната програма на Симпозиумот беа презентирани 17 реферати и тоа: „Допринесот на Југославија во победата на антифашистичката коалиција“ проф. д-р Јован Марјановиќ, „Заедничката соработка на бугарскиот народ со народите на Југославија и Грција во движењето на отпорот“ — Никифор Горненски (од НР Бугарија), „Германската и „партизанската“ воору-

жена борба“ — Дикин (Велика Британија), „Движењето за слобода во Југославија во илегалниот печат на Италија“ — Т. Сала (Италија), „Германски антифашисти во грчкото движење на отпорот“ — Г. Кох и В. Шуман (Германска демократска Република), „Англиско-советски контакти околу востанието во Југославија 1941 година“ (Војмир Кљаковиќ), „Движењето на отпорот во Бугарија“ — Марија Ерилинска (Бугарија), „Учеството на странските граѓани во партизанската борба на Југославија“ — Јован Вујошевиќ, „Прилог кон изучувањето на националното прашање на народите на Југославија во текот на НОБ“ — Душан Лукач, „Движењето на отпорот во Албанија“ — Али Хадри, „Отпорот во Грција“ — Вудхауз (Велика Британија), „Масовните злочини на нацистите во Србија“ — д-р Венцислав Глишиќ, „За промените во општествено-економската структура во Југославија во НОБ 1941—1945“ — д-р Бранко Петрановиќ, „Татковинската војна во СССР и движењето на отпорот на Балканот“ — Н. Андроников (СССР) и други.

Покрај горните реферати, беа изнесени 12 кореферати и соопштенија. Со кореферати настапија: акад. Михаило Апостолски, Очак (СССР), Владимир Зеленин (СССР), Андија Џимас (Движењето на отпорот во Грција), д-р Велимир Брезовски, д-р Миле Тодоровски, Славка Фиданова, Владо Ивановски, Вера Вангели, Ристо Поплазаров и други. Во дискусијата учествуваа 20 учесници или вкупно на говорницата на Симпозиумот настапија 49 учесници.

Сите учесници пред овој аудитоориум ги презентираа своите научни دستигања од областа на отпорот на балканските и другите народи против фашизмот.

Во рефератите и во дискусијата по рефератите и корефератите не беа идентични гледањата по некои проблеми од кои најкарактерични се следните: Научникот Видхауз (Велика Британија) истакна дека англиската воена мисија и Англија како фактор немале решавачка улога во отпорот во Грција. Во дискусијата се изнесе спротивно мислење.

Никифор Горненски (НР Бугарија) меѓу останатото се задржа на констатациите дека Бугарија во 1941 година присоединила кон себе делови од Југославија и Грција кои порано ѝ припаѓале, а по некои меѓународни договори ѝ биле одземени. Или, референтот наведе дека во Србија бил формиран Првиот бугарски окупационен корпус, а во Грција — Вториот окупационен корпус.

Во својата дискусија акад. Михаило Апостолски се спротивстави на вакви фалсификати, посебно што воопшто не се споменува V-та бугарска армија како окупаторска сила во Македонија и дел од Србија. Од друга страна, се хиперболизира придонесот на бугарската О. Ф. армија во ослободувањето на некои делови од Југославија.

Во рефератот на Христина Михова (НР Бугарија) окупацијата на Македонија беше третирана како „така наречена окупација“ и сл. Во дискусијата аргументирано беа побиеени повеќе ненаучно третирани настани и појави.

Во дискусијата се изрази спротивно мислење по тезата на еден дискусант дека бугарската фашистичка армија за време на Втората светска војна била под влијание на Комунистичката партија на Бугарија и спрема тоа не била употребена ни во борбата против Црвената армија,

ниту пак послужила како џандар било каде.

Во врска со рефератот на Војмир Кљаковиќ, во дискусијата В. Зелењин изнесе дека во печатот на СССР не постоеле написи од кои може да се види дека владата на СССР во одредено време толерантно се однесувала кон четниците на Дража Михајловиќ. Референтот даде одговор во поткрепа на својот реферат изнесувајќи понови податоци.

И покрај појавата на извесни не-научни објаснувања на одредени настани на балканските народи во борбата против фашизмот, меѓународниот научен собир може слободно позитивно да се оцени како по бројот на присутните еминентни научни работници од повеќе земји, така и по презентираниите квалитетни научни резултати.

М. Т.

У КОНГРЕС НА ИСТОРИЧАРИТЕ НА ЈУГОСЛАВИЈА ВО ОХРИД ОД 5—7 СЕПТЕМВРИ 1969 ГОДИНА

Сојузот на историските друштва на СР Македонија имаше чест да биде организатор и домаќин на V конгрес на историчарите на Југославија, нивниот најеминентен собир, којшто се одржа, како што е познато, во Охрид од 5—7 септември 1969 година.

Организациониот одбор на V конгрес, составен од историчари од СР Македонија со претседател академикот Михаило Апостолски, се покажа на висина на доверената му задача и оправдано му се упатија топли пофални зборови не само од претседавачот, туку и од голем број учесници. Тие нагласуваа дека нивните пофални зборови немаат куртоазен карактер, туку се резултат на задоволството за организацијата на која можат да се стават само ситни замисли од технички карактер.

Успешното реализирање на оваа задача за нашиот Сојуз има двојна корист. Прво, се здобивме со едно драгоцено искуство во организирањето на ваков вид собири со околу 1.000 учесници од земјата и странство; второ, со сознанието дека сме во состојба и неангажирајќи ги сите расположиви сили, да излегуваме на

крај со вакви големи организациони потфати.

Основна тематика на V конгрес на историчарите на Југославија беше — Етничките и националните процеси во нашата земја. Инаку Конгресот работеше во пленуми и три секции. I секција — Од доселувањето на Словените до крајот на XVIII век. II секција работеше во две потсекции: А — XIX век до 1870 година и Б — XIX век од 1871 и XX век до 1918 година. III секција работеше исто така во две потсекции: А — Југославија од 1918 до 1941 и Б — Југославија од 1941 до 1945 година.

Во текот на тридневното траење на работниот дел на Конгресот се прочитани околу 75 реферати околу кои се разви конструктивна дискусија.

Конгресот свечено го поздрави неговиот покровител другарот Никола Минчев, претседател на Собранието на СР Македонија, којшто организира и свечен прием за учесниците на Конгресот.

На завршната седница на V конгрес се поднесоа извештаите на секциите и заклучоците на Симпози-